ERFGOEDPLATFORM GEMEENTE HEUMEN

Hertel historische wallen in de Heemtuin

In de Heemtuin in Malden liggen drie historische wallen (18e-eeuws), die deel uitmaken van een groter wallenpatroon dat doorloopt richting Heumensoord en verder. Op deze wallen, ooit ontstaan tijdens de ontginning van het gebied, staan zeer oude eiken en eikenhakhoutstoven, waardevolle elementen van ons groene erfgoed. Ook lijsterbes, hulst, eikvaren en bosanemoon kunnen hier worden aangetroffen. Vroeger dienden dergelijke wallen als vee- of wildkering. Om die reden is er op de wal tussen de akker en het aangrenzende bos een verdichte heg aangelegd.

De wallen zijn in onbruik geraakt en werden niet meer onderhouden. Heel jammer, want de wallen vertellen ons veel over oude gebruiken en zijn ook ecologisch interessant. De bodems onder de wallen zijn al ruim 200 jaar onaangetast.

Het goede nieuws is dat de komende 2 jaar worden de wallen rond om de Heemtuin in fases worden hersteld en soms gereconstrueerd. De vrijwilligers van de Heemtuin gaan het meeste werk verrichten en de gemeente Heumen levert ondersteuning.

De foto, genomen vanaf het fietspad (de Bosweg), toont rechts een stukje wal.

Voor meer informatie kunt u langsgaan bij de Heemtuin. Op de tweede en vierde zaterdagochtend van de maand zijn de vrijwilligers daar aan het werk en zij vertellen er graag over.

Presentatie cahier 9.4

Op **12 november** vindt de presentatie plaats van het vierde en laatste boerderijenboek: **"BOERDERIJ- EN HUISNAMEN IN OVERASSELT"**. Geschiedenis van bezit en bewoning.

foto: © Hut

Deel 9.4: Buurtschap Ewijk en Schoonenburg.

Door Loes Theunissen en Harrie Joosten.

De presentatie van het boek begint om **14.00 uur in museum Lage Hof in Overasselt**.

Aansluitend zal het boek te koop zijn voor €.20,--

(een en ander onder voorbehoud:
kijk op onze website voor eventuele wijzigingen.)

Beeldbank

In de nieuwsbrief van januari is gemeld dat de erfgoedinstellingen in Gelderland zijn overgestapt naar een nieuw programma voor het presenteren van hun collecties t.w. Kleksi. De invoering hiervan bij de meer dan zestig aangesloten gebruikers zal naar verwachting in de loop van dit jaar nog plaatsvinden.
Inmiddels heeft voor Erfgoedplatform Heumen de conversie van Memorix.maior naar Kleksi plaatsgevonden. Op dit moment worden nog een aantal wensen van onze kant m.b.t. de inrichting uitgevoerd. Daarna moeten de gebruikers van het systeem nog worden voorgelicht over het gebruik van het systeem. Ook de koppeling van Kleksi naar de website staat nog op het programma. Tot die tijd blijft de huidige beeldbank op de website (gewoon) beschikbaar. We houden u op de hoogte!

Proefsleuven Zilverberg

Als voorbereiding op de bouwplannen aan de Zilverbergweg is de afgelopen weken archeologisch onderzoek gedaan, om te bekijken wat er eventueel van archeologische waarde in de bodem zit. Er zijn in totaal 23 proefsleuven gegraven. De resultaten worden in de komende maanden bestudeerd. We zijn natuurlijk heel benieuwd!

foto: ©Frank Oerlemans

Market Garden

Op 17 september 2026 vond in Heumen en Overasselt een indrukwekkende herdenking plaats van de luchtlandingen tijdens Operatie Market Garden, 82 jaar geleden. Amerikaanse parachutisten van de 82nd Airborne Division leverden hier destijds een moedige strijd voor de bevrijding van de regio.

Herdenking en onthulling in Heumen

Onthulling door burgemeester Minses en dochter Gavin
(Foto: openbare bronnen US Army)

Bij het monument aan de voormalige Sluisbrug legde burgemeester Joerie Minses een bloemstuk en stond stil bij de betekenis van vrijheid. Hij werd hierbij geassisteerd door Chloe Gavin, de dochter van generaal Gavin (destijds commandant van de luchtlandingen). Bij de goed bezochte plechtigheid waren ook diverse nazaten van voormalige paratroopers aanwezig.

Op initiatief van de Airborne-vrienden in Groesbeek worden binnen het project *Triangle of Tribute* in de regio 82 slachtoffers geëerd met een persoonlijk naamschildje.

Een zevental naamplaquettes is nu aan de muur van het gemaal onthuld, waardoor de namen van deze bij de sluisbrug gesneuvelde paratroopers, blijvend zichtbaar zijn.

Het achtste slachtoffer binnen onze gemeente, Max Edmonson, heeft een plaquette gekregen nabij de Joannusmolen. Hij sneuvelde daar op tragische wijze bij de landing van een hulppakket.

In de voetsporen van de bevrijders in Overasselt

Op verzoek van de Amerikaanse gasten werd aansluitend het landingsterrein in Overasselt bezocht. Op een sfeervol door de lokale beeldbankgroep ingerichte natuurplek kwamen gasten en dorpsbewoners samen, muzikaal omlijst door een militair blazerskwintet.

Foto: privé bezit. Wilbert Jaubert met zoon Jack, op bezoek bij Johan en Theo Tunnissen op "De Gaasstelt" 1982.

Onder de Amerikaanse gasten bevond zich ook Jack Jaubert met zijn familie. Jack is de zoon van kapitein Wilfred Jaubert,

commandant van het team Pathfinder dat de landing moest voorbereiden en de eerste Amerikaan die op 17 september 1944 in Overasselt landde. Jack had de plek 44 jaar eerder al eens met zijn vader bezocht en herkende boerderij 'De Gaasselt' als de tijdelijke verblijfplaats van zijn vader in de dagen van Market Garden. Na een historische terugblik door spreker Wim Cousijn hield Jack een emotionele danktoespraak en toonde daarbij de bijgevoegde foto uit 1982 bij de boerderij waar zijn vader destijds bivakkeerde.

Vondst onder de loupe 5

Op onze website staan deze keer 3 indrukwekkende zwaarden, die in Heumen en Overasselt zijn gevonden. De moeite waard om te bekijken!

Bronzen zwaard uit Heumen

Bronzen zwaard uit Overasselt

Honingkleurig zwaard uit Heumen
Foto's: Rijksmuseum van Oudheden - Leiden

Vuurvogelschool I in Malden blijft behouden met woonfunctie

Al jaren geleden heeft de basisschool de Vuurvogel I het gebouw aan de Veldsingel te Malden verlaten. De bedoeling was om in de toekomst op deze locatie woningen te realiseren. De gemeente heeft laten onderzoeken op welke wijze dit gebied ingedeeld zou kunnen worden. Vervolgens heeft de gemeenteraad in 2025 een besluit genomen over de toekomstige inrichting.

Foto© JPB

Het bestuur van het Erfgoedplatform Gemeente Heumen heeft al jaren gepleit voor behoud van dit karakteristieke gebouw met een bijzondere cultuurhistorische waarde. De gemeenteraad heeft hier gevolg aan gegeven en gekozen voor het ontwerp met behoud van de school, ingepast in de bouwplannen.

Vervolgens was er een klankbordgroep samengesteld van o.a. buurtbewoners. Ideeën, wensen en aandachtspunten uit de omgeving zijn meegenomen in de verschillende ontwerpen die zijn onderzocht. Voorwaarde was dat er een combinatie gezocht werd van behoud erfgoed, groen en wonen.

Op 15 september jl. werd het voorgestelde ontwerp gepresenteerd en toegelicht. Verschillende suggesties zijn door de belangstellenden gegeven en worden verder uitgewerkt door de gemeente.

Open monumentendagen in 2026 met als thema:

“Veerkrachtig erfgoed in tijden van onzekerheid.”

In Malden was de Stichting Heemkunde Malden in de centrale hal van het Winkelcentrum aanwezig om de speciale fototentoonstelling over waardevolle panden in onze gemeente onder de aandacht te brengen. Duidelijk was te zien op oude foto’s op welke manier de aanpassingen van de panden hebben plaatsgevonden naar de huidige tijd. Ruim 300 mensen toonden hun interesse.

Er werd extra aandacht gevraagd voor een bijzonder graf op de oude begraafplaats naast de kerk. De bezoekers werden ook attent gemaakt op de grote glas- in loodwand aan de voorzijde van de kerk. De historie en transformatie van de kerk vanaf 1960 werd uitvoerig belicht. En was er een mogelijkheid om de nieuwe plannen van de kerk in te zien.

Collectie Affiches Café Van Lin

In Overasselt was het hoogtepunt in het programma zonder twijfel de
presentatie en expositie van een unieke collectie affiches uit het voormalige café Van Lin
uit de jaren 1942-1948. De affiches lagen decennialang op de zolder van café Van Lin in Overasselt.
Dankzij oud-cafébaas Theo Dinnissen is deze bijzondere verzameling bewaard gebleven en officieel overgedragen aan de gemeente Heumen en het Regionaal Archief Nijmegen.
De collectie brengt de indrukwekkende overgang in beeld van de beklemmende oorlogsjaren naar de veerkracht van de jaren na de bevrijding.

Het programma vond plaats in de zaal van het voormalige café van Lin, dus op de oorspronkelijke plek. Voor de pauze bracht de ‘Non Melting Icecream Band’ o.l.v. Pieter Engels de 70 belangstellenden in de zaal in de juiste stemming met muziek uit vooral de naoorlogse jaren. De onderdelen van de collectie werden kort toegelicht. Aansluitend hadden lokale erfgoedvrijwilligers een kleine tentoonstelling gemaakt met een selectie uit de ca 200 affiches. Hierbij aspecten als:

- Dreigende berichten van de militaire bezettingsmacht, de gedwongen Arbeitseinsatz en propaganda van de Winterhulp.

- Getuigenissen van beperkte ontspanning (zoals toneel en film) onder het juk van strenge censuur en schrijversverboden.

- Lokale noodhulp tijdens en na de bevrijding gevolgd door een snelle groei van goede doelen en hulpverleningsorganisaties die bijdroegen aan het herstel van maatschappelijke normen en waarden.

- Een explosie aan activiteiten van het lokale verenigingsleven en de snelle ontwikkeling van het amusement na de bevrijding.

- Bijzondere en kenmerkende grafische ontwerpen uit de jaren veertig.

De nostalgie voor de aanwezige dorpsbewoners werd verder versterkt door het getoonde beeldmateriaal uit het archief van de familie v Lin over de ontstaansgeschiedenis van het café en de door Theo Berlie (zoon van voormalig cafébaas) verwoorde herinneringen.

Monumenten, molens en kerken

In Overasselt was veel belangstelling voor de twee opengestelde gerenoveerde rijksmonumenten, De Munikkenhof en het monument aan de Hessenweg.

De herstelde Joannusmolen in Heumen trok op zondag ook flink bekijks.

De Oude NH Kerk van Overasselt had bij de lezing op zaterdag 25 geïnteresseerden, terwijl op zondag 75 mensen de kerk kwamen bezichtigen.

Tenslotte
De activiteiten rond Nederasselt vielen onder andere door het slechte weer ‘in het water’. In totaal hebben ongeveer 700 mensen tijdens deze dagen een kijkje genomen bij de verschillende activiteiten. Er was veel waardering voor wat er allemaal te zien was.

Geslaagde excursie Vennengebied

De IVN afdeling Cuijk heeft op zaterdag 19 september met 22 leden het Vennengebied bezocht in het kader van het jaarlijkse uitstapje. De Cuijkse IVN-ers bezochten eerst de kapel van Sint Walrick en kregen

de legende van de Hoemannen en het verhaal van de koortsboom te horen. Daarna werden zij meegenomen op excursie door het Vennengebied onder de deskundige leiding van Harrie Joosten, Karle Sykora en Hans Boll. Deze drie gidsen zijn allen als auteur of als fotograaf betrokken geweest bij het maken van ons interessante Vennencahier.
Ze hebben genoten van de boeiende excursie in dit prachtige gebied, zo hebben zij laten weten.

Antonius Mea Culpa

In onze vorige nieuwsbrief is er bij het programma van de Open Monumentendagen een foutje binnengeslopen. De Antonius Abt kerk in Overasselt werd daar per abuis omgedoopt tot de *Antonius van Padua kerk*. Een klein verschil in naam, maar een wereld van verschil in de hemel!

Hoewel beide heren legendarische heiligen zijn, hebben ze een totaal andere 'portefeuille'. Om het forse verschil in herkomst en specialisatie duidelijk te maken, zetten we ze graag even naast elkaar:

- Heilige Antonius van Padua**:** Dit is de geliefde monnik uit de dertiende eeuw die iedereen kent als de onbetwiste patroonheilige van de verloren voorwerpen. Bent u uw sleutels, bril of portemonnee kwijt? Dan is hij uw man via het bekende schietgebedje: *“Heilige Antonius, beste vrind, maak dat ik mijn sleutels vind.”*
- Heilige Antonius Abt**:** Dit is de échte patroonheilige van onze kerk in Overasselt. Deze Egyptische woestijnvader uit de derde eeuw is de onbetwiste beschermheilige van het boerenbestaan, het vee en de slagers. U herkent hem op afbeeldingen steevast aan het trouwe varken dat aan zijn voeten scharrelt.

Nu was deze verwarring in historisch perspectief eigenlijk best begrijpelijk. In de van oorsprong katholieke, agrarische gemeenschappen in het zuiden en in het Rivierenland was de band met beide heiligen namelijk erg sterk. Het was destijds helemaal niet ongebruikelijk om de grote helper bij verloren zaken (voor de dagelijkse beslommeringen en de sleutels) in gedachten te koppelen aan de vertrouwde beschermheilige van het boerenleven op de grond. Men kon immers álle hemelse hulp gebruiken, of die nu voor de zoekgeraakte sleutels of voor de varkensstallen was! Een écht Heumens varkensbolwerk

Wat onze misstap extra pijnlijk maakt, is dat je binnen onze eigen gemeentegrenzen eigenlijk júíst niet om het legendarische varken heen kunt. De gemeente Heumen is historisch gezien namelijk een waar 'Antonius Abt-bolwerk'. Niet alleen in Overasselt, maar ook in de parochies van Nederasselt en Malden is men van oudsher innig verbonden met Antonius met het varken. Met zoveel varkenshoederij in de lokale kerkgeschiedenis hadden we dus beter moeten weten!

Voorraadbeheer Erfgoedreeks

De eerste presentatie binnen de erfgoedreeks vond plaats in maart 2016. Inmiddels zijn we 10 jaar en 18 publicaties verder en zijn er ruim 4300 exemplaren verspreid: d.w.z. gemiddeld ruim een bestelling per dag!

Harrie Joosten verzorgt al vele jaren naar volle tevredenheid de verkoop en het voorraadbeheer. Hij heeft aangegeven dat het tijd wordt om het stokje door te geven. Wanneer iemand belangstelling heeft om deze vrijwilligerstaak over te nemen, dan wel zo iemand in zijn of haar netwerk kent, laat dat dan weten aan het bestuur of via info@erfgoedheumen.nl

Publicaties Erfgoedplatform

ERFGOEDREEKS

Cahier 1:	Het veer van Grave naar Nederasselt *(€ 15,00)*
Cahier 2:	Het verdwenen kasteel Heumen en zijn bewoners *(€ 15,00)*
Cahier 3:	De Canon van de gemeente Heumen *(€ 15,00)*
Cahier 4:	De Heumense molens *(€ 17,50)*
Cahier 5:	Kroonwerk Coehoorn *(€ 20,00)*
Cahier 6:	Kloostergoederen in Overasselt *(€ 17,50)*
Cahier 7:	Reconstructie van een linie *(€ 17,50)*
Cahier 8:	Geschiedenis van protestants bezit en bestuur in Overasselt *(€ 20,00)*
Cahier 9.1:	Boerderij- en huisnamen in Overasselt - Buurtschap Heide *(€ 20,00)*
Cahier 9.2:	Boerderij- en huisnamen in Overasselt - Buurtschap Worsum *(€ 20,00)*
Cahier 9.3.	Huizen en boerderijen - Buurtschap Het Dorp *(€ 20,00)*
Cahier 9.4	Boerderij- en huisnamen in Overasselt - Buurtschap Ewijk en Schoonenburg. *(€ 20,00)* (*vanaf 12 november 2026*)
Cahier 10:	Historische heggen en wallen in de gemeente Heumen e.o. *(€ 17,50)*
Cahier 11:	Hend de Kleijn - een uitzonderlijk leven *(€ 17,50)*
Cahier 12:	Overasseltse en Hatertse Vennen *(€ 25,00)*
Cahier 13:	De verdwenen havezaten van Overasselt *(€ 20,00)*
Cahier 14.	Den Tempel. Raakvlakken tussen mens en tijd met de Maas als levensader. *(€ 22,50)*

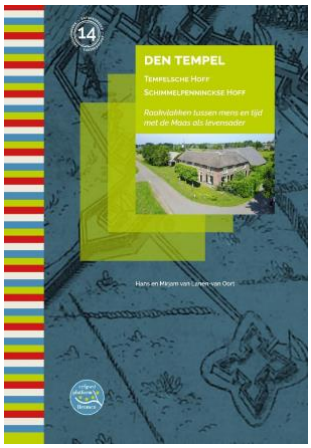

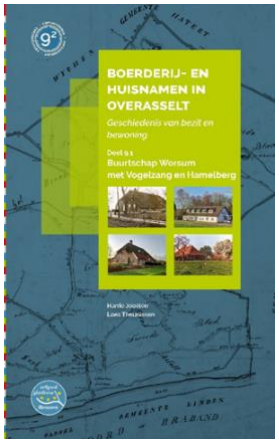

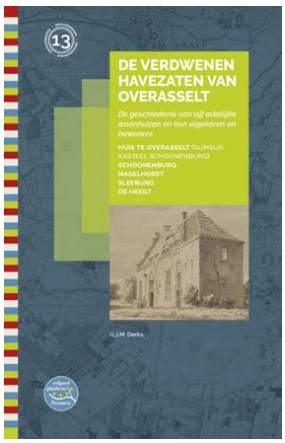

Boek 1: Achter het front *(€ 20,00)*
Katern 1: Kunst in de Georgiuskerk van Heumen *(€ 8,50)*

Te bestellen via: **http://erfgoedheumen.nl/bestel.php**

Weet u …

- dat onze publicaties te bestellen zijn op onze website **https://erfgoedheumen.nl/bestel.php** en ook te leen zijn bij de Openbare bibliotheken van Malden en Overasselt
- dat ook veel informatie te raadplegen is op:
  Verhaal van Gelderland: **https://erfgoedgelderland.nl/project/verhaal-van-gelderland/**
  Verhaal tussen Maas en Waal: **https://www.verhaaltussenmaasenwaal.nl/wat-is-een-canon/**

Colofon

De nieuwsbrief, uitgegeven door het Erfgoedplatform Gemeente Heumen, verschijnt minimaal 4x per jaar en is bestemd voor iedereen die zich op een of andere wijze verbonden voelt met het Heumens erfgoed of daarin is geïnteresseerd.

Nieuwsitems kunnen worden gestuurd naar: info@erfgoedheumen.nl.
Aanleveren in platte tekst (zonder opmaak) en illustraties apart met vermelding van de maker/bron.

vormgeving: Terrence Bevoort-Alwicher

Het abonnement is gratis. Ook mag u deze nieuwsbrief doorsturen aan belangstellenden.
Aanmelding op: info@erfgoedheumen.nl

Een donatie om ons te ondersteunen wordt zeer op prijs gesteld. U kunt een bijdrage overmaken op bankrekening: NL 26 INGB 0007574961 t.n.v. Erfgoedplatform Gemeente Heumen.

Het Erfgoedplatform is een ANBI-instelling zodat uw donatie aftrekbaar is van de belasting.

Omdat sprake is van een zogenoemde culturele instelling geldt voor donaties die in de vorm van een periodieke gift worden gedaan een extra fiscale aftrekmogelijkheid. Voor nadere informatie: neem contact met ons op via: info@erfgoedheumen.nl

Als u geen prijs (meer) stelt op toezending van deze nieuwsbrief, meldt u zich dan af door een e-mail te sturen naar: info@erfgoedheumen.nl